

Sygn. akt IX C 786/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 września 2015 r.

Sąd Rejonowy Gdańsk – Południe w Gdańsku Wydział IX Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Karolina Kondracka

Protokolant: Patrycja Kurek

po rozpoznaniu w dniu 28 września 2015 roku w Gdańsku

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) sp. z o.o. z siedzibą w W.

przeciwko J. M. (1)

o zapłatę

I. oddala powództwo;

II. kosztami postępowania obciąża powoda, uznając je za uiszczone w całości.

Sygn. akt IX C 786/15

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 12 maja 2014 r. powód (...) sp. z o.o. w W. wniósł o zasądzenie od pozwanego J. M. (1) kwoty 3 555,62 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 12 maja 2014 roku do dnia zapłaty oraz kosztów postępowania.

W uzasadnieniu powód podał, że pozwany był studentem Wyższej Szkoły (...) w G. i zobowiązany był do ponoszenia opłat. Powód stał się wierzycielem pozwanego na podstawie umowy o zakup wierzytelności z dnia 17.05.2013 r.

Nakazem zapłaty z dnia 14 lipca 2014 roku wydanym w postępowaniu upominawczym w sprawie sygn. akt IX nc 2492/14 Sąd Rejonowy Gdańsk - Południe w Gdańsku orzekł zgodnie z żądaniem zawartym w pozwie oraz zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 642,00 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Od powyższego nakazu zapłaty pozwany złożył sprzeciw, wnosząc o oddalenie powództwa. W uzasadnieniu sprzeciwu pozwany podniósł zarzut przedawnienia.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny;

W dniu 21 lipca 2005 r. J. M. (1) złożył podanie o przyjęcie na I rok studiów licencjackich w Wyższej Szkole (...) w G. w roku akademickim 2005/2006 na kierunku informatyka i ekonometria, specjalność sieci komputerowe i systemy baz danych w systemie zaocznym. J. M. (2) otrzymał indeks o numerze (...) i złożył ślubowanie.

/dowód: podanie k. 29-30, dowód z przesłuchania w charakterze pozwanego J. M. (1) - nagranie protokołu rozprawy z dnia 28 września 2015 roku 00:06:38-00:10:23 k. 127-128/

J. M. (1) w związku z przyjęciem na I rok studiów zobowiązany był uiszczać opłaty za naukę, w tym czesne. Czesne za naukę za I rok studiów podzielona została J. M. (3) zgodnie z regulaminem opłat za studia na raty, każda po 345 zł.

/dowody: statut Wyższej Szkoły (...) w G. k. 31-35, regulamin opłat za studia z załącznikiem nr 1, części A k. 50-51, 56v, dowód z przesłuchania w charakterze pozwanego J. M. (1) - nagranie protokołu rozprawy z dnia 28 września 2015 roku 00:06:38-00:10:23 k. 127-128/

W dniu 30 marca 2006 r. Dziekan Wyższej Szkoły (...) w G. w drodze decyzji stwierdził, że J. M. (1) został skreślony z listy studentów z dniem 30 marca 2006 r. W uzasadnieniu wskazano, że J. M. (1) zalega w opłatach czesnego, w związku z czym został skreślony z listy studentów.

/dowód: decyzja z dnia 30.03.2006 r. k. 68/

J. M. (1) nie zapłacił rat za naukę za miesiące listopad i grudzień 2005 r. oraz styczeń, luty, marzec i kwiecień 2006 r. Nie zapłacił także opłaty za wezwanie do zapłaty w wysokości 20 zł.

/okoliczności bezsporne/

Na podstawie umowy z dnia 17 maja 2013 r. Wyższa Szkoła (...) w G. sprzedała (...) sp. z o.o. w W. wierzytelność pieniężną, przysługującą zbywcy tytułem świadczonych usług edukacyjnych wobec J. M. (1)

/dowód: umowa sprzedaży wierzytelności k. 69-70/

Sąd Rejonowy Gdańsk - Południe w Gdańsku w dniu 14 lipca 2014 r. wydał nakaz zapłaty, w którym uwzględnił żądanie powoda w całości oraz rozstrzygnął o kosztach procesu. Odpis nakazu zapłaty został wysłany do pozwanego na adres podany w pozwie – P., ul. (...) i po dwukrotnym awizowaniu został uznany za doręczony. Pełnomocnik powoda otrzymał tytuł wykonawczy i na jego podstawie skierował do komornika sądowego wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego. W toku postępowania komornik wyegzekwował i przekazał wierzycielowi całość należności.

/okoliczności bezsporne, dowód z przesłuchania w charakterze pozwanego J. M. (1) - nagranie protokołu rozprawy z dnia 28 września 2015 roku 00:06:38-00:10:23 k. 127-128/

Sąd zważył co następuje:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie wskazanych w pozwie faktów i twierdzeń powoda, w większości niekwestionowanych i przyznanych w toku postępowania przez pozwanego. Przyznanie nie budziło wątpliwości Sądu, albowiem pozwany w treści wniesionego sprzeciwu od nakazu zapłaty wyraźnie wskazał, iż zgłasza zarzut przedawnienia dochodzonego roszczenia, zaś w pozostałym zakresie twierdzeń zawartych w pozwie nie zakwestionował. Na dzień zamknięcia rozprawy strona pozwana nie kwestionowała istnienia wierzytelności zgłoszonej w pozwie, jej źródła (tj. umowy o świadczenie usług edukacyjnych łączącej pozwanego i poprzednika prawnego powódki), wysokości ani skuteczności cesji dokonanej na rzecz powódki.

Sąd uznał także, że wiarygodny jest dowód z przesłuchania w charakterze strony pozwanego. Pozwany zeznał zgodnie z wiedzą jaką posiadał, a jego słowa znajdowały potwierdzenie w przedłożonych dokumentach i nie zostały zakwestionowane przez powoda.

O ile stan faktyczny był bezsporny, strony zajmowały odmienne stanowiska co do kwestii czy doszło do przedawnienia roszczenia.

Nie powinno przy tym budzić wątpliwości, że w niniejszej sprawie – procesie wszczętym przez nabywcę wierzytelności – pozwany mógł bronić się m.in. zarzutem przedawnienia. Stanowi o tym art. 513 § 1 k.c., według którego dłużnikowi

przysługują przeciwko nabywcy wierzytelności wszelkie zarzuty, które miał przeciwko zbywcy w chwili powzięcia wiadomości o przelewie.

Zdaniem Sądu, zarzut pozwanego dotyczący przedawnienia dochodzonego pozwem roszczenia był zasadny i w związku z tym powództwo zasługiwało na oddalenie.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że do stosunku prawnego, jaki powstał pomiędzy poprzednikiem prawnym powoda i pozwanym, zastosowanie znajdują przepisy ustawy z dnia 12 września 1990 r. o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 1990 r., poz. 65, nr 385 ze zm., art. 269 ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. prawo o szkolnictwie wyższym).

Ustawa z dnia 12 września 1990 r. o szkolnictwie wyższym nie regulowała stosunku prawnego, jaki był nawiązywany pomiędzy studentem i niepaństwową szkołą wyższą, w szczególności w zakresie odpłatności za studia. Ustawa w ogóle nie regulowała kwestii odpłatności za studia w uczelniach niepaństwowych. Przewidywała jedynie, że uczelnia może uzyskiwać środki finansowe z opłat za zajęcia dydaktyczne, z wyłączeniem zajęć dydaktycznych na studiach dziennych (art. 23 ust. 2 pkt 2 ustawy). Oznacza to, że ustawa w żadnym zakresie nie kształtowała i nie określała warunków i zasad oraz treści umowy o świadczenie usług edukacyjnych, a więc umowy zawierane w okresie, kiedy ustawa ta obowiązywała, były umowami nienazwanymi. W ocenie Sądu wobec braku w ustawie przepisów regulujących umowne kształtowanie stosunków pomiędzy studentami a uczelniami niepaństwowymi odnośnie odpłatności za zajęcia dydaktyczne, należy uznać, że ówczesny ustawodawca kwestie te pozostawił do swobodnego ukształtowania uczelniom i studentom. W szczególności treści stosunku zobowiązaniowego nie kształtuje art. 3 ust. 2 ustawy, gdyż stanowi on ogólną normę prawną, określającą zadania uczelni, w tym także w zakresie kształcenia, ani też wspomniany powyżej art. 23 ust. 2 pkt 2 ustawy, ponieważ określa on przypadki, kiedy możliwe było pobieranie opłat za zajęcia dydaktyczne. Są to normy kompetencyjne, które regulują podstawowe zasady funkcjonowania uczelni wyższych, są skierowane do podmiotów, które je tworzą, określając granice i możliwości powołania oraz działania uczelni wyższych. Stąd też Sąd przyjął, że umowa jaka łączyła Wyższą Szkołę (...) w G. z J. M. (1) była umową nienazwaną, do której zastosowanie znajdują przepisy kodeksu cywilnego.

Zgodnie z treścią art. 750 k.c. do umów o świadczenie usług, które nie są uregulowane innymi przepisami, stosuje się odpowiednio przepisy o zleceniu. Skoro więc umowa o świadczenie usług edukacyjnych, nie była w żadnym zakresie uregulowana w ustawie o szkolnictwie wyższym, odpowiednie zastosowanie znajdą przepisy kodeksu cywilnego o zleceniu, w tym także przepisy regulujące przedawnienie.

Istotą umowy zawartej pomiędzy poprzednikiem prawnym powoda a pozwanym było z jednej strony zobowiązanie Wyższej Szkoły (...) w G. do prowadzenia zajęć dydaktycznych oraz organizowania egzaminów, zaś z drugiej zobowiązanie pozwanego do zapłaty opłat, w tym przede wszystkim czesnego. Stosownie do art. 751 pkt 2 k.c. do roszczeń, które ulegają przedawnieniu z upływem dwóch lat należą roszczenia z tytułu utrzymania, pielęgnowania, wychowania lub nauki, jeżeli przysługują osobom trudniącym się zawodowo takimi czynnościami albo osobom utrzymującym zakłady na ten cel przeznaczone. Termin przedawnienia określony w powołanym przepisie ma zastosowanie do wskazanych roszczeń, o ile przysługują one przyjmującym zlecenie, będącym osobami o określonym w tym przepisie statusie. Po pierwsze, są to osoby zawodowo trudniące się czynnościami w postaci utrzymania, pielęgnowania, wychowania lub nauki, a więc usługami w tym zakresie. Osobą zawodowo trudniącą się określonymi usługami jest taka, która świadczy te usługi w ramach wykonywanej działalności profesjonalnej. Zawodowe wykonywanie czynności oznacza, że są one przedmiotem działalności zarobkowej danego podmiotu, wykonywanej w sposób zorganizowany i ciągły, przy wykorzystaniu ewentualnie wymaganych kwalifikacji zawodowych i wiedzy. Nie oznacza to, że musi się ono odbywać w ramach działalności gospodarczej danego podmiotu. Zawodowy charakter oznacza profesjonalny sposób świadczenia usług. Kodeks cywilny w licznych przepisach stanowi zarówno o działalności gospodarczej, jak i zawodowej, a zatem zakresy tych pojęć są różne. Działalność zawodowa nie jest tożsama z działalnością gospodarczą. Natomiast druga grupa to osoby utrzymujące zakłady przeznaczone do świadczenia usług polegających na utrzymaniu, pielęgnowaniu, wychowaniu lub nauce. Wskazanie na utrzymywanie zakładu służącego świadczeniu określonych usług przesądza o stałym i zorganizowanym wykonywaniu działalności w tym zakresie. Oznacza to, że utrzymujący taki zakład prowadzi we własnym imieniu działalność zawodową.

Termin „zakład” nie musi wiązać się z działalnością gospodarczą, w odróżnieniu od pojęcia „przedsiębiorstwo”, zdefiniowanego w art. 55¹ k.c. Co więcej przepis art. 751 k.c. nie wymaga nawet, aby osoba utrzymująca zakład, czyniła to zarobkowo. Pojęciem „osoba” objąć należy nie tylko osoby fizyczne, ale również osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej, którym ustawa przyznaje zdolność prawną (art. 33¹ § 1 k.c.).

W ocenie Sądu, niepubliczna uczelnia wyższa, w niniejszej sprawie Wyższa Szkoła (...) w G., mająca osobowość prawną, jest podmiotem, który w sposób stały i zorganizowany świadczy usługi edukacyjne. I choć treść art. 23 ustawy o szkolnictwie wyższym wskazuje, iż uczelnie nie są co do zasady instytucjami komercyjnymi, nastawionymi na zysk, to jednak odpłatne i systematyczne wykonywanie przez nie zajęć dydaktycznych jest wykonywaniem przez osobę prawną we własnym imieniu, zawodowo działalności usługowej w sposób zorganizowany i ciągły. Działalność taka, wykonywana przez uprawnionych pracowników uczelni, charakteryzuje się profesjonalnym charakterem, jest podporządkowana regułom racjonalnego gospodarowania, jest działaniem wykonywanym na własny rachunek uczelni jako odrębnej osoby prawnej, a nie na rachunek jej założyciela, a ponadto charakteryzuje się niewątpliwie powtarzalnością działań i uczestnictwem w obrocie prawnym. Z powyższego wynika, iż działalność ta jest w ocenie Sądu działalnością zawodową w rozumieniu przepis art. 751 pkt 2 k.c.

W tej sytuacji Sąd uznał, iż roszczenie powoda przedawniło się z upływem dwuletniego terminu określonego w art. 751 k.c., tj. 16 marca 2008 roku (w związku z najpóźniej wymagalną ratą czesnego).

Sąd wziął przy tym pod uwagę, iż brak jest jakiegokolwiek zarzutu, a tym bardziej dowodu na okoliczność przerwania czy zawieszenia biegu terminu przedawnienia.

Zdaniem Sądu, wraz z należnością główną przedawniło się roszczenie o odsetki za opóźnienie, które co do zasady jako świadczenie okresowe podlega trzyletniemu terminowi przedawnienia. Jak wskazał Sąd Najwyższy w uchwale 7 sędziów z dnia 26 stycznia 2005 roku, sygn. akt III CZP 42/04, OSNC 2005/9/149 „Ustanowiony w art. 118 k.c. termin przedawnienia o świadczenie okresowe stosuje się do roszczeń o odsetki za opóźnienie także wtedy, gdy roszczenie główne ulega przedawnieniu w terminie określonym w art. 554 k.c. Roszczenie o odsetki za opóźnienie przedawnia się jednak najpóźniej z chwilą przedawnienia roszczenia głównego”.

Na marginesie wskazać także należy, że niezależnie od powyższych rozważań, roszczenie dochodzone pozwem można także zakwalifikować jako związane z prowadzeniem działalności gospodarczej i podlegające przedawnieniu z upływem lat trzech (art. 118 k.c. *in fine*). Sąd orzekający w niniejszej sprawie przychylił się do stanowiska prezentowanego przez Sąd Najwyższy m. in. w uzasadnieniu wyroku z 7 kwietnia 2004 r. (III SK 22/04, OSNP 2005 z. 3 poz. 46, LEX nr 141854), zgodnie z którym działalność polegająca na świadczeniu przez uczelnię niepaństwową odpłatnych usług edukacyjnych ma charakter działalności gospodarczej. Podobne stanowisko zajął Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z dnia 8 maja 2007 r. w sprawie VI ACa 14/07, LEX nr 1120220, zgodnie z którym uczelnia niepubliczna, świadcząc usługi edukacyjne dla studentów, posiada w stosunkach cywilnoprawnych pomiędzy uczelnią a studentem status przedsiębiorcy. Gdyby więc nawet uznać, że rozważania dotyczące charakteru umowy jaka łączyła pozwanego z Wyższą Szkołą (...) w G. są niezasadne, to roszczenie powoda byłoby przedawnione z uwagi na upływ określonego w art. 118 k.c. 3-letniego okresu przedawnienia. W takiej sytuacji do przedawnienia doszłoby w dniu 16 marca 2009 r.

W konsekwencji powództwo podlegało oddaleniu, o czym Sąd orzekł na podstawie powyżej przywołanych przepisów i art. 117 § 2 k.c. jak w punkcie I sentencji wyroku.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. i art. 108 k.p.c. uwzględniając zasadę odpowiedzialności za wynik procesu. Z uwagi na oddalenie powództwa w całości i przegranie procesu przez powoda, Sąd obciążył powoda kosztami sądowymi, uznając jej za uiszczone w całości.

Końcowo należy też podkreślić, że zgodnie z treścią art. 316 § 1 k.p.c. po zamknięciu rozprawy sąd wydaje wyrok, biorąc za podstawę stan rzeczy istniejący w chwili zamknięcia rozprawy. Stan sprawy obejmuje zarówno okoliczności

faktyczne, jak i obowiązujące przepisy. Może on różnić się od tego, który istniał w momencie wnoszenia powództwa i był wyznaczony pozwem, jeżeli podjęte zostały przez strony czynności mające wpływ na żądanie, jego rodzaj i zakres oraz na okoliczności faktyczne przytoczone na uzasadnienie żądania pozwu. Do czynności wpływających na zmianę stanu sprawy należy również spełnienie świadczenia przez pozwanego w toku postępowania, powodujące wygaśnięcie dochodzonego roszczenia. Jeżeli na skutek spełnienia świadczenia przez pozwanego w toku postępowania doszło do wygaśnięcia objętej roszczeniem wierzytelności, odpadła podstawa do uwzględnienia powództwa. Wskazać należy na uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 26 lutego 2014 r. wydaną w sprawie III CZP 119/13 (OSNC nr 1 z 2015 r.), którą Sąd w niniejszym składzie w całości podziela, zgodnie z którą jeżeli powód po spełnieniu świadczenia przez pozwanego po doręczeniu pozwu, nie cofnął pozwu, sąd oddala powództwo. Dla powstania skutku w postaci wygaśnięcia wierzytelności nie ma znaczenia fakt, „(...) że spełnienie świadczenia dokonane zostało w drodze egzekucji, jeżeli pozwany nie kwestionował istnienia zobowiązania, co zostało potwierdzone w postępowaniu rozpoznawczym.”. W niniejszym postępowaniu pozwany kwestionował zobowiązanie, podnosząc zarzut przedawnienia, który w przypadku jego uwzględnienia prowadzi do oddalenia powództwa. Stąd też Sąd przyjął, że fakt wyegzekwowania całości zgłoszonej kwoty w tym konkretnym przypadku nie miał znaczenia dla dokonywanej oceny stanu prawnego i faktycznego przy wydawanym wyroku.